

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN PROBLEMLERİNİN AKADEMİK BAŞARIYA ETKİSİ

Yard. Doç. Dr. Nilüfer Voltan-ACAR(*)

GİRİŞ

Gelişmekte olan ülkelerin insanları birçok sorunlarla yüzyüze gelmektedir. Yine gelişmekte olan ülkelerin çoğunluğunu gençler oluşturmaktadır. Bir başka deyişle, bu ülkelerde genç nüfus yaşlı nüfusa oranla çoğunluktadır. Ülkemizde de bu geçerlidir. 1980 nüfus sayımı sonuçlarına göre ülkemizde, 30 yaşın altındakilerin genel nüfusa oranı % 66.3'tür⁽¹⁾. Günden güne nüfus gençleşmektedir. Çalışan, çalışmayan, okuyan, okumayan v.b. gibi birçok kesimden olan gençlerin sorunları da farklılıklar göstermektedir.

Günümüzde üniversite gençlerinin sorunları daha da yoğunluk kazanmaktadır⁽²⁾. Bu sorunlar üniversiteye girişten başlamakta ve bitirinceye dek sürmektedir. Gerek yapılan araştırmalardan, gerekse Hacettepe Üniversitesi Psikolojik Danışma ve Rehberlik Merkezine baş vuran öğrencilerle etkileşim sonucu, bu öğrencilerin barınma, beslenme, arkadaş seçme, aile, sağlık, cinsellik gibi birçok sorunla karşı karşıya geldikleri ortaya çıkmaktadır. Bu sorunlara bir de, ders çalışmama ve başarısızlık eklenebilir.

PROBLEM

Bu çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinin sorunlarıyla başarı düzeyleri arasında gruplar arası bir fark olup olmadığının araştırılmasıdır.

(*) Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Öğretim Üyesi.

DENENCELER

Araştırılan probleme dayalı olarak denence ve alt denenceler şu şekilde belirtilmiştir:

«Öğrencilerin problem tarama envanterinden aldıkları puanlarla başarı düzeyleri arasındaki gruplar arası fark anlamlıdır.», denencesine dayalı olarak irdelenen alt denenceler şöyledir :

- A. Öğrencilerin problem tarama envanterlerinden sosyal ilişkiler alanına ilişkin aldıkları puanla başarı düzeyleri arasındaki gruplar arası fark anlamlıdır.
- B. Öğrencilerin, problem tarama envanterinden okul sorunlarına ilişkin aldıkları puanla, başarı düzeyleri arasındaki gruplar arası fark anlamlıdır.
- C. Öğrencilerin, problem tarama envanterinden aile sorunlarına ilişkin aldıkları puanla başarı düzeyleri arasındaki gruplar arası fark anlamlıdır.
- D. Öğrencilerin problem tarama envanterinden sağlık sorunlarına ilişkin aldıkları puanla başarı düzeyleri arasındaki gruplar arası fark anlamlıdır.
- E. Öğrencilerin, problem tarama envanterinden gelecek kaygılarına ilişkin aldıkları puanla, başarı düzeyleri arasındaki gruplar arası fark anlamlıdır.

ARAŞTIRMANIN KAPSAMINA GİREN ÖĞRENCİLER

Bu araştırmanın kapsamına 1984-1985 güz döneminde, hazırlık sınıfları dışında, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesine devam eden 530 öğrenci girmektedir. Araştırma planlanırken tüm öğrencilerin araştırma kapsamına alınmaları düşünülmüştür. Ancak, bazı nedenlerden dolayı tüm öğrencilere ulaşılamamıştır. Şöyle ki resmi kayıtlara göre, öğrencilerin sayısı 530 görülse bile, bazı öğrenciler kayıtlarını dondurma, bazı öğrenciler de okulu bırakma gibi nedenlerle uygulama kapsamına girememişlerdir. Ayrıca, uygulama yapıldığı günlerde okula gelmeyen öğrenciler de kapsam dışı kalmışlardır. Yine, bilgi toplama aşamasında, problem tarama envanterini cevaplamadaki hatalar ve bilgi eksikliği nedeniyle 30 öğrencinin cevap kâğıtları iptal edilmiştir. Sonuç olarak 424 öğrenci uygulama kapsamına alınmıştır. Başka bir deyişle, araştırmanın evrenini, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesine devam eden öğrenciler, örneklemini de uygulamanın yapıldığı günde okulda olan öğrenciler oluşturmaktadır.

KULLANILAN ARAÇLAR

Araştırmada öğrencilerin akademik başarıları öğrenci işlerinden elde edilen, yığılmalı akademik ortalamalar başarı düzeylerini saptamak için kullanılmıştır.

Öğrencilerin problemlerini saptamak için izin alınarak Baymur ve Kılıççı'nın geliştirdiği 230 maddelik Problem Tarama Envanteri temel alınarak, sosyal ilişkiler, okul, aile, sağlık ve geleceğe ilişkin sorunlar göz önüne alınmış, 123 maddelik, önemli değil, önemli, çok önemli seçeneklerinden oluşan üç dereceli bir ölçek geliştirilmiş ve bu ölçeğin güvenilirlik, geçerlik çalışması yapılmıştır. Testin tekrarı güvenilirlik kat sayısı Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon formülü kullanılarak elde edilmiş ve güvenilirlik kat sayısı .93 olarak bulunmuştur. Geçerlik için uzman kanısından yararlanılmış, verilen maddelerin problem alanına uygunluk derecelerine göre üçlü dereceleme ölçeğinde değerlendirilmeleri uzmanlardan istenmiş ve aracın kapsam geçerliği sağlanmaya çalışılmıştır.

VERİLERİN ANALİZİ

Toplanmış olan veriler üzerinde, gruplar arası farkı bulmak için tek yönlü varyans analizi, ortalamalar arası farkı bulmak içinse t testi kullanılmış ve hata payı da .05 olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR

Elde edilen bulgular, araştırmanın denence ve alt denencelerine göre düzenlenerek, denence sırasına göre sunulmuştur.

Öğrencilerin Problem Tarama Envanterinden aldıkları puanlarla Başarı Düzeylerine İlişkin Bulgular :

TABLO I Öğrencilerin Problem Tarama Envanterinden Aldıkları Puanlarla Başarı Düzeylerine İlişkin Varyans Analizi

varyans kaynağı	df	ss	F	ms	önem düzeyi
gruplar arası	6	19583.127	3263.854	3.492	önemli 0.05
grup içi	417	389734.496	934.615		
toplam	423	409317.623			

Bu denencede, öğrencilerin problem tarama envanterinden aldıkları puanlarla başarı düzeyleri arasındaki gruplar arası fark irdelemektedir.

Tablo I'de de görüldüğü gibi bu denence .05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu farkın hangi gruplardan ortaya çıktığını anlamak için gruplar ikişer ikişer karşılaştırılıp, ortalamalar arası fark t testiyle sınanmıştır. Tablo II'de de görüldüğü gibi bu farklar önce yazılanın lehine olmak üzere (B,F), (B,G), (B,H), (C,F), (C,H), (D,H) gruplarından kaynaklanmaktadır.

TABLO II Öğrencilerin Problem Tarama Envanterinden Aldıkları Puanların Başarı Düzeylerine Göre Gruplaştırılarak Karşılaştırılmasına İlişkin Değerler

	B	C	D	E	F	G	H
B		.68 önemsiz	.90 önemsiz	.98 önemsiz	1.97 önemli $\alpha.05$	1.77 önemli $\alpha.05$	2.95 önemli $\alpha.01$
C			.90 önemsiz	.28 önemsiz	1.77 önemli .05	1.60 önemsiz	2.75 önemli $\alpha : 0.05$
D				.03 önemsiz	1.6 önemsiz	1.30 önemsiz	3.06 önemli $\alpha.01$
E					2.16 önemli $\alpha.05$	önemli $\alpha.05$	3.08 önemli $\alpha.01$
F						.3 önemsiz	1.78 önemli $\alpha : 0.05$
G							2.02 önemli $\alpha : 0.05$
H							

Bu denenceye ait alt denencelere ilişkin bulgular aşağıda verilmiştir.

A. Öğrencilerin Problem Tarama Envanterinin Sosyal Sorunlara İlişkin Puanlarıyla Başarı Düzeylerine Ait Bulgular:

Bu alt denencede öğrencilerin sosyal sorunlarına ilişkin olarak elde edilen puanla başarı düzeyleri arasındaki gruplar arası fark irdelenmektedir.

TABLO III Öğrencilerin Sosyal Sorunlarına İlişkin Puanla Başarı Düzeylerine Ait Varyans Analizi

varyans kaynağı	df	ss	ms	F	önem düzeyi
gruplar arası	6	378.606	63.101	1.358	önemsiz 0.05
grup içi	417	19872.165	46.456		
toplam	423	19750.771			

Bu denence, .05 düzeyinde anlamsızdır.

B. Öğrencilerin Problem Tarama Envanterinin Okul Sorunlarına Ait Puanlarıyla Başarı Düzeylerine İlişkin Bulgular:

Bu alt denencede de öğrencilerin okul sorunlarına ilişkin puanla başarı düzeyleri arasındaki gruplar arası fark irdelenmektedir.

TABLO IV Öğrencilerin Okul Sorunlarını Veren Puanla Başarı Düzeylerine İlişkin Varyans Analizi

varyans kaynağı	df	ss	ms	F	önem düzeyi
gruplar arası	6	3223.667	537.278	3.61	önemli 0.05
grup içi	417	60693.273	145.547		
toplam	423	63916.960			

Tablo IV'den de anlaşılacağı gibi irdelenen denence 0.05 düzeyinde anlamlı çıkmıştır. Bu farkın hangi gruplardan kaynaklandığını anlamak için gruplar ikişer ikişer karşılaştırılıp, ortalamalar arası

fark t testiyle sınınanmıştır. Tablo V'e bakıldığında bu farkların önce yazılanın lehine olmak üzere (B,D), (B,E), (B,F), (B,G), (B,H), (C,D), (C,E), (C,F), (C,G), (C,H), (D,E), (C,F), (C,G), (C,H), (D,E), (D,F), (D,G), (D,H), (E,F), (E,H) gruplarından kaynaklanmaktadır.

TABLO V Öğrencilerin Okul Sorunlarını Veren Puanla Başarı Düzeylerine Göre Gruplaştırılarak Karşılaştırılmasına İlişkin t Değerleri

	B	D	C	E	F	G	H
B		.78 Önemsiz	4.55 Önemli $\alpha.01$	1.76 Önemli $\alpha.05$	2.81 Önemli $\alpha.01$	2.4 Önemli $\alpha.01$	3.19 Önemli $\alpha.01$
C			7.73 Önemsiz $\alpha.01$	2.51 Önemli $\alpha.01$	4.01 Önemli $\alpha.01$	3.43 Önemli $\alpha.01$	4.39 Önemli $\alpha.01$
D				10.50 Önemsiz $\alpha.01$	12.27 Önemli $\alpha.01$	11.58 Önemli $\alpha.01$	11.51 Önemsiz $\alpha.01$
E					2.1 Önemli $\alpha.05$	1.28 Önemsiz	2.5 Önemli $\alpha.01$
F						.77 Önemsiz	1.00 Önemsiz
G							1.58 Önemsiz
H							

C. Öğrencilerin Ailesel Sorunlarını Veren Puanlarla Başarı Düzeylerine İlişkin Bulgular :

Öğrencilerin ailesel sorunlarını veren puanlarla başarı düzeyleri arasındaki gruplar arası fark incelenmiş, veriler tablo VI'da sunulmuştur.

TABLO VI Öğrencilerin Aile Sorunlarına İlişkin Puanlarla Başarı Düzeylerine Ait Varyans Analizi

varyans kaynağı	df	ss	ms	F	düze yi önem
gruplar arası	6	2244.838	374.140	2.910	önemli 0.05
grup içi	417	53622.480	128.591		
toplam	423	55867.310			

F değeri 0.05 düzeyinde anlamlıdır. Bir başka deyişle, denence anlamlıdır. Bu farkın hangi gruplardan doğduğunu anlamak için gruplar ikişer ikişer karşılaştırılıp ortalamalar arası fark t testiyle sınanmıştır. Aşağıda verilen Tablo VII'ye bakıldığında farkların önce yazılanın lehine olmak (B, H), (C, H), (D, H), (E, H), (F, H), (G, H) gruplarından kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

TABLO VII Öğrencilerin Aile Sorunlarını Veren Puanla Başarı Düzeylerine Göre Gruplaştırılarak Karşılaştırılmasına İlişkin t Değerleri

	B	C	D	E	F	G	H
B		önemsiz .41	.16 önemsiz	.31 önemsiz	.80 önemsiz	.46 önemsiz	2.3 önemli $\alpha.05$
C			.71 önemsiz	.17 önemsiz	1.44 önemsiz	1.06 önemsiz	2.96 önemli $\alpha.01$
D				.76	1.06 önemsiz	.48 önemsiz	2.71 önemli $\alpha.01$
E					2.22 önemsiz	1.24 önemsiz	3.64 önemli $\alpha.01$
F						.54 önemsiz	2.37 önemli $\alpha.01$
G							2.41 önemli $\alpha.01$

D. Öğrencilerin Sağlık Sorunlarına İlişkin Puanlarla Başarı Düzeylerine Ait Bulgular :

Bu alt denencede, öğrencilerin sağlık sorunlarına ilişkin puanla, başarı düzeyleri arasındaki gruplar arası fark irdelenmektedir. Veriler Tablo VIII'de gösterilmiştir.

TABLO VIII Öğrencilerin Sağlık Sorunlarına İlişkin Puanlarla Başarı Düzeylerine Ait Varyans Analizi

varyans kaynağı	df	ss	ms	F	düzei önem
gruplar arası	6	345.319	57.550	1.4273	önemsiz 0.05
grup içi	417	16814.207	40.322		
toplam	423	17159.526			

F değeri 0.05 düzeyinde anlamlı değildir, böylece bu denence de reddedilmiştir.

F. Öğrencilerin Geleceğe İlişkin Puanlarıyla Başarı Düzeylerine Ait Bulgular :

Öğrencilerin geleceğe ilişkin kaygı puanlarıyla başarı düzeyleri arasındaki gruplar arası farklar irdelenmiş, veriler tablo IX'da sunulmuştur.

TABLO IX Öğrencilerin Geleceğe İlişkin Kaygı Puanları ve Başarı Düzeylerine Ait Varyans Analizi

varyans kaynağı	df	ss	ms	F	önem düzeyi
gruplar arası	6	240.805	40.131	2.704	önemli 0.05
grup içi	417	6188.732	14.841		
toplam	423	6429.538			

F değeri 0.05 düzeyinde anlamlıdır. Böylece bu denence kabul edilmiştir. Bu farkın kaynağını anlamak için gruplar ikişer ikişer karşılaştırılıp, ortalamalar arası fark t testiyle sınanmıştır. Tablo X'da da görüleceği gibi farklar önce yazılanın lehine (C, H), (D, E), (D, F), (D, G), (D, H), (E, H), (F, H) gruplarından doğmaktadır.

TABLO X Öğrencilerin Geleceğe İlişkin Kaygı Puanlarıyla Başarı Düzeylerine Göre Gruplaştırılarak Karşılaştırılmasına İlişkin t Değerleri

	B	C	D	E	F	G	H
B		.19 önemsiz	.46 önemsiz	.19 önemsiz	.13 önemsiz	.58 önemsiz	.13 önemsiz
C			.5 önemsiz	.78 önemsiz	.65 önemsiz	1.48 önemsiz	2.5 önemli $\alpha.01$
D				1.84 önemsiz $\alpha.05$	1.66 önemli $\alpha.05$	2.94 önemli $\alpha.01$	3.90 önemli $\alpha.01$
E					.19 önemsiz	1.1 önemsiz	2.46 önemli $\alpha.01$
F						1.29 önemsiz	2.61 önemli $\alpha.01$
G							1.32 önemsiz
H							

YORUM

Bu bölümde, öğrencilerin Problem Tarama Envanterinden aldıkları puanlarla başarı düzeylerine ilişkin bulgular denence sırasına göre tartışılıp yorumlanmıştır.

«Öğrencilerin Problem Tarama Envanterinden aldıkları puanla başarı düzeyleri arasındaki gruplar arası fark anlamlıdır.» denencesi doğrulanmıştır.

1984 - 1985 ders yılında yapılan bu araştırma, o yıllarda yeni kurulmuş olan H.Ü. Eğitim Fakültesi öğrencilerinin hiç kuşkusuz sorunlarının çokluğunu vurgulamaktadır. Öğrenciler mezun olunca ne olacaklarını bilmemekte, kaygıya düşmekte, ayrıca, ulaşım barınma, beslenme gibi sorunlar da ağırlık kazanmaktadır.

«Öğrencilerin sosyal sorun puanlarıyla, başarı düzeyleri arasındaki gruplar arası fark anlamlıdır» alt denencesi doğrulanmıştır. Başarısız öğrenciler, sorunlarını o denli dışsallaştırmışlardır ki, sorunlarının bilincinde değillerdir, ya da öğrenciler sorunlarının o denli bilincindedirler ki, ödünleme yoluyla başarılı hale gelmektedirler.

«Öğrencilerin okul sorunlarına ilişkin puanla başarı düzeyleri arasındaki gruplar arası fark anlamlıdır.» denencesi doğrulanmıştır. Gerçekten sınavlarda çok heyecanlanan, derse kendini veremeyen, derslere karşı ilgisiz olan, verimli çalışma yollarını bilemeyen öğrencilerin başarı düzeylerinin düşük olması olağandır.

Alt denencelerden biri olan, «sağlık sorunlarına ilişkin puanlarla başarı düzeyleri arasındaki gruplar arası fark anlamlıdır.» denencesi doğrulanmamıştır. Gerçekten sağlığı bozuk olan öğrencilerin devamsız olabileceği ve bu nedenle de uygulamanın yapıldığı günde okulda olmadıkları akla gelebilir. Ya da öğrencilerin sağlık sorunlarının kendilerini o denli rahatsız etmesine izin vermedikleri düşünülebilir.

Öğrencilerin geleceğe ilişkin kaygılarını veren puanla başarı düzeyleri arasındaki gruplar arası fark anlamlıdır.» denencesi doğrulanmıştır. Öğrenciler, mezun olduktan sonra iş bulamamaktan, ailelerini geçindiremeyeceklerinden, zayıf yetiştirildiklerinden korkmaktadırlar. Bu alanda kaygıya düşen öğrencilerin başarısız olmaları doğaldır. Bilindiği gibi kaygı başarı düzeyini olumsuz yönde etkilemektedir.

Ayrıca 424 öğrencinin, Öğrenci İşlerinden elde edilen akademik ortalamalarının kategorileyerek dökümü yapılmıştır. Buna göre dağılım Tablo XI'de görüldüğü gibidir.

TABLO XI Öğrencilerin Akademik Ortalamalarının Dağılımı

Kategori	Aralık	Öğrenci sayısı	Yüzdesi
A	3.50—4.00	0	% 0
B	3.49—3.00	12	% 3
C	2.99—2.50	36	% 8
D	2.49—2.00	67	% 16
E	1.99—1.50	89	% 21
F	1.49—1.00	99	% 23
G	.99— .50	85	% 20
H	.49— .00	34	% 8
		442	% 99

Tablo XI'de de görüldüğü gibi Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi'ne devam eden 424 öğrenciden hiçbiri 3.50—4.00 aralığına düşmemektedir. Sadece öğrencilerin % 3'ü 3.49—3.00 aralığında, % 8'i 2.99—2.50 aralığında, % 16'sı 2.49—2.00 aralığında, % 21'i 1.9—1.50 aralığında, % 23'ü 1.49—1.00 aralığında, % 20'si .99—.50 aralığında, % 8'i de .49—.0 aralığında yer almaktadır. Bu dağılımdan da anlaşılacağı üzere öğrenciler genelde başarısızdırlar.

ÖNERİLER

Yapılan araştırmadan da görüleceği gibi, öğrenciler sorunlarla yüklüdür ve başarı düzeyleri de düşüktür. Gelecekte bu başarısızlık ve sorunlar insan gücü israfına yol açacaktır. Bu öğrencilerin sorunlarının en alt düzeye indirilmesi, başarı düzeylerinin yükseltilmesi, öğrencilerin verimliliğinin artırılması için bazı önlemler almak gerekmektedir. Bunlar :

- 1) 2547 sayılı Y.Ö.K. yasasının 47, madde, fıkrasında ön görülen Psikolojik Danışma ve Rehberlik Merkezi derhal işler hale getirilmeli ve bu merkezde öğrencilere mesleki, eğitsel ve kişisel rehberlik yapılmalıdır.
- 2) Yine öğrencilerin serbest zamanlarını geçirebilecekleri, dinlenebilecekleri yerler açılmaktadır.
- 3) Yurtlarda kalan öğrenciler için çalışma salonlarının yeterli olması, ısınma düzeninin sağlanması gerekmektedir.
- 4) Ayrıca, öğrencilerin yeterli beslenebilmeleri için, öğrenci mevcuduna yetebilecek kadar yemek çıkmalıdır.
- 5) Akademik danışmanların öğrencilerle ilgilenebilmeleri için, her hocaya düşen öğrenci sayısı azaltılmalıdır.
- 6) Özellikle, kış günlerinde öğrencilerin ders aralarında oturabilecekleri, çay v.b. gibi şeyler alabilecekleri bir kantin olmalıdır.

-
- 1) Gökçe, B ve ark. **Orta Öğretim Gençliğinin Beklentisi ve Sorunları**, Ankara, M.E.G.S.B. Yayınları, 1984.
 - 2) Baymur, F. «Yurtlarda kalan Yüksek Öğrenim Gençlerinin Başlıca Problemleri» **Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi**, sayı 1, Mart 1969.
———. «Lise ve Dengi Okullara Devam Eden Öğrencilerin Problemleri»

M.E.B. Talim ve Terbiye Dairesi, Test ve Araştırma Bürosu,
1961.

Köknel, Ö. **Cumhuriyet Gençliği ve Sorunları**, İstanbul, Cem Yayınevi, 1979.

Özbek, A. «Agresif ve Cinsel Suçlar Yönünden Çocuk ve Ergenlerde Affektif Gelişme ve Geleneksel Türk Toplumunu Eğitim Ortamının Bu Yöndeki Etkileri» **Nöroloji Dergisi**, 1-2, Mart 1971.

Özgüven, E. **Üniversite Öğrencilerinin Başarılarını Etkileyen**

Zihinsel Olmayan Faktörler. Ankara: H.Ü. Yayınevi, 1974.

«Eğitsel ve Sosyo-Ekonomik Faktörler Açısından Üniversiteye Giriş Sorunu» Basılmamış Doçentlik Tezi, Ankara, 1974.

Tezcan, M. **Kuşaklar Arası Çatışma**, Ankara: Kadıoğlu Matbaası, 1981.